

TÜRKİYE'DE KİMYA ENDÜSTRİSİ

Kimya endüstrisi; günümüzde birçok endüstri koluyla ilişkili, hayatı kolaylaştıran, her türlü ürünün üretimine ve gelişimine katkı sağlayan bir sektördür.

- Kimya sanayi ürünleri birçok alanda kullanılmaktadır.

Kimya endüstrinin etkilediği Sektörler:

1. Petrokimya
2. Temizlik ürünleri
3. Boya-Çimento-Alçı
4. Kozmetik ürünleri
5. İlaçlar
6. Elyaf-Tekstil
7. Otomotiv - metal sanayi
8. Tarım gübrelere ve tarım ilaçları
9. Organik ve inorganik kimyasallar
10. laboratuvar kimyasalları
11. termoplastikler... Vb. ürünleri üretmektedir.

Türkiye'de Kimya Endüstrisinin İşleyişi

Kimya sektörü, ülkemizde ithalata bağımlı durumdadır.
Kullanılan ham maddenin yüzde 70'i ithal edilmekte,
%30'u ise yerli üretimle karşılanmaktadır.

Türk kimya endüstrisinin ürettiği ürünler:

- ✓ Petrokimya (petrol, plastik, makina yağları)
- ✓ Sabun
- ✓ Deterjan
- ✓ Gübre
- ✓ İlaç
- ✓ Boya-vernük
- ✓ Sentetik elyaf
- ✓ Soda

Türkiye'de Kimya Sektörünün Gelişimi

- Osmanlı döneminde; Türkiye'de kimya sanayisinin sabun, temizlik ürünleri vb. ürünler üreten birkaç üretim vardı.
- Cumhuriyetin ilanından sonra 1934-38 yıllarında Ülkenin çeşitli yerlerinde şeker, dokuma, maden, selüloz ve seramik, patlayıcılar, tıp, tarım kimyasalları, deterjanlar, matbaa mürekkebi ve tekstil boyalarının fabrikalarının kurulması planı yapılmıştır.
- Ülkemizde kurulan ilk kimya fabrikaları:
- * Gemlik Suni İpek Fabrikası
 - * Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu
 - * Bor Sanayisi Tesisleri
 - * Azot Sanayisi Tesisleri
- 1961 yılında İzmit'te kurulan rafineri LPG, motorin, fuel oil, jet yakıtı, gaz yağı üretmeye başlamış ve üretimin bir kısmını da ihraç etmiştir. İzmit'teki rafineri dışında İzmir Aliağa'da, Mersin Ataş'ta, Batman ve Kırıkkale'deki rafineriler, ülkemizde plastik, lastik ve sentetik eşya üretimini arttırmıştır.
- 1970'lerden sonra Yapay gübre ile çeşitli kimyasal madde asitlerinin üretimi önemli bir gelişme göstermiştir. İzmit'teki klor ve kostik soda fabrikası; Karabük'te asit, sülfürik, amonyum, sülfat, naftalin üreten kuruluşlar; Bandırma'daki sülfürik asit ve borik asit fabrikaları bunlara örnek verilebilir.
- 1980'lerden itibaren şehirlerin çevresinde küçük sanayi siteleri açılmıştır. İlaç sanayisine ait olanlar İstanbul ve yakın çevresinde toplanmıştır. Boya sanayisi ise İstanbul, İzmir ve Mersin'dedir. Bu dönemde ihracat ve ithalat gelişmiş tekstil, otomotiv ve petrol ürünleri gibi pek çok alanda üretim artmıştır.

Ülkemizdeki Kimyasal Ürünlerin Üretim Yerleri Ve Maddeleri:

- **Marmara Bölgesinde;** (İstanbul, Kocaeli ve Sakarya'da): Petrol ve petrol ürünleri, deterjan, sabun, ilaç kimyasalları, boya üretilmektedir.
- **Ege Bölgesi'nde İzmir'de;** Gübre ve petrol ürünleri
- **Akdeniz Bölgesi'nde;** Gübre ve petrol ve soda dan yapılan bikromat gibi ürünlerin önemli üretim merkezleri bulunmaktadır.
- **Karadeniz Bölgesi'nde;** ise Gübre fabrikaları göze çarpmaktadır.

Kimya Endüstrisi Meslek Dalları

- ✓ Maden mühendisliği
- ✓ Petrol mühendisliği
- ✓ Kimya mühendisliği
- ✓ Gıda mühendisliği (Hazır gıdalar için)
- ✓ Biyokimya uzmanı tıp doktorluğu (ilaç)
- ✓ Ziraat mühendisliği (zirai ilaç ve gübre)

İthalat ve İhracatımız

=> 2017 yılı kimya ihracatımız (yabancılara sattığımız)

İlk sırada yer alan ürünlerin:

1. Mineral yakıtlar ve Yağlar,
2. Lastik ve plastikten yapılmış eşyalar,
3. Kauçuk ve kauçuktan eşyalar,
4. İnorganik kimyasallar
5. Sabunlar olduğunu görebilirsiniz.

=> 2017 yılı kimya ithalatına (Dışardan aldığımız)

İlk sırada yer alan ürünlerin:

1. Mineral yakıtlar ve yağlar
2. Plastik ve plastikten mamul eşyalar
3. Organik kimyasallar
4. Eczacılık ürünlerinin takip ettiğini görebilirsiniz.

Kimya Endüstrisinin Ülkeye Katkısı

- Kimya endüstrisinin gelişmesi ile daha önce ithal edilen mallar kendi ülkemizde üretilmeye başlanmıştır. Böylece diğer sektörlerle ham madde sağlanmaktadır.
- Döviz giderleri azaldığı için ülkemizin ekonomisine büyük katkı sağlanmış olur.
- Üretim artınca birçok insan için iş alanı oluşmuş olur.
- Kimya endüstrisi gelişmemiş bir ülkenin başka alanlarda ilerlemesi mümkün değildir. Kimya endüstrisi alanında işletmelere sahip bir ülke, kendi ülkesinin ham madde ve diğer ihtiyaçlarını karşılayabilir.

NOT: İhracatımızın, ithalattan fazla olması ancak ekonomik getirisi yüksek ürünler üretmemizle mümkündür. Bunu başarabilmek için de araştırma ve geliştirme çalışmalarına ağırlık vermemiz gerekir.

Örneğin plastik üretiminin ana girdisi %90 oranında petrokimya sektöründen sağlanmaktadır.

Kimya Endüstrisinin Gelişimine Katkı Sağlayan Kurum ve Kuruluşlar

Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu (MKE): Türkiye'nin ağır silah ve dövme çelik üretimi yapan ilk kurumudur. Bu kurum, roket, patlayıcı, makine ekipmanı gibi pek çok alanda işletmeye sahiptir.



TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi (MAM) Kimya Enstitüsü:

Türkiye'deki güvenlik güçlerinin ve savunma sanayisinin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ürün geliştirmektedir. Bu kurum, parmak izinin belirlenmesinde kullanılan tozları üretilen ilaç, kömür, enerji gibi pek çok alanda çalışmalar yapmaktadır.



Roketsan: Türkiye savunma sanayisi için uçak, füze, kaliteli yakıt üreten bir kuruluştur.



Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü (Boren): Türkiye'de ve Dünya'da bordan yapılan ürünlerin ve bu alandaki teknolojilerin geniş bir şekilde kullanımının sağlanması, yeni bor ürünlerinin üretimi ve geliştirilmesi için bilimsel araştırmalar yapan bir kuruluştur.

